

MESTO TOPLIH IN MEHKIH ŽENSK

VARJA HRVATIN / 21. 10. 2019 - 13.00 / TEATER V ETER

00:00:00

00:13:01

2019-10-21-teater-v-eter-mesto-toplih-in-mehkih-zensk.mp3

Impresivno četrtno stoletja, ki jo je letos praznovalo **Mesto žensk**, je temu primerno in na čast obletnici festivala zaznamoval ambiciozno nabit in raznolik program, v katerem so se odstirala različna umetniška in teoretska polja ženskih tem in ustvarjalk. V današnjem Teatru v eter se bomo posvetili uprizoritvenemu delu programa in poskušali zajeti performativni utrip, ki se neumorno razvija, proaktivno deluje ter po besedah ministra za kulturo **Zorana Pozniča**, ki si jih je nerodno in zaletavo upal izustiti na otvoritveni slovesnosti festivala, dokazuje, da so nežnost, mehkoča in toplina tisto, kar orisuje ženskost in odlikuje raznolikost, kvaliteto in dolgoletni obstoj festivala. Kljub temu da so ministrove seksistične otvoritvene besede ter njegova gesta preplašenega plazenja iz dvorane takoj po začetku otvoritvene predstave tekom festivala odzvanjale kot glavna tema in dogodek programa, se zdi, kot da je živahna zgoščenost zveste publike in nadpovprečna raznolikost festivalskega programa Ljubljano za dobra dva tedna res spremenila v mesto žensk.

Festival je otvorila predstava *Predali* legendarnega uprizoritvenega kolektiva **SHE SHE POP**, ki je veliko dvorano **Slovenskega mladinskega gledališča** zapolnil s trumo neučakanih gledalcev, lačnih dolgo pričakovanega gledališkega dogodka meseca. Predstava nas je skozi kolažiranje avtobiografskega, dokumentarnega in fikcijskega vpeljala v intimni in kolektivni svet odraščajočih žensk v Vzhodnem Berlinu. Minimalistična scenografija, vizualije, subtilno, premišljeno in natančno uporabljeni rekviziti ter temeljita dodelanost tekstovne raziskave so nas prepustili inteligentnemu dramaturškemu loku

zgodovinjena časa pred, med in po padcu berlinskega zidu, prepletenemu s humorjem, paradoksi socialnih in kulturnih razlik, tragičnostjo majhnih življenj in optimizmom bodočih posledic. V maniri naslovne otvoritvene predstave so *Predali* prikazali ličen in izvrsten šolski primer visokokakovostne sodobne evropske uprizoritvene produkcije ter kljub nekoliko praznini svoje profesionalno zapakirane vzorne dokumentarne predstave utrlji pot v srž in ton letošnjega festivala.

Ena izmed tovrstno nahajanih predstav je bila nova produkcija **Florentine Holzinger** z naslovom *TANZ*. Ta je v vzdušju slovenske premiere katedralo **Kina Šiška** zapolnila do zadnjega sedeža ter s svojo glamurozno, provokativno vizualno podobo obetala radikalno novost za plesno sceno. Predstava, ki je skozi disciplino klasičnega baleta preigravala odnos do ženskega telesa – s cirkuškimi ekscesi, bizarnimi posegi v lastno telo ter glasbenimi in vizualnimi referenčnimi “pop” vložki – je vsebinsko problematiko na prvi pogled poskušala atmosfersko zajeti prek žanrske estetike kultne srhljivke *Suspiria*.

Dolge tri ure predstave so na odru pričarale izvrstne plesne trenutke: osemdesetletno golo primabalerino, histerično čarovnico, projekcijo detajlov krvavih vagin, dva viseča motorja, čarovniški trik z izginjajočim denarjem, streljanje in polivanje umetne krvi, cirkuško prebadanje ter visenje na laseh in lastni koži ... Kljub naštetim potencialni radikalnosti pa je predstava ostala samo prazen spektakel, ki je žensko telo na odru spremenil v objekt maltretiranja ter v slikanje klišejske ženske histerije, ki kljub inteligentnim vsebinskim nastavkom ni uspela formulirati statementa ustvarjalk, v večini gledalcev pa je pustila le fascinacijo nad tem, kaj vse je lahko plesni teater in kaj vse si z bajno produkcijo ustvarjalna ekipa lahko privošči.

Še ena izmed predstav mednarodnega programa – *Muyte Maker Flore Détraz* – je zopet predstavila že omenjeno ličnost dodelane predstave z vrhunsko izvedbo in vizualno podobo, v kateri pa se je kljub asociativnosti dadaistične izvedbe glasov in skoraj groteskni minimalistični ekspresiv v dinamični koreografiji štirih plesalk izražala globoka vsebinska odsotnost. Predstava je skozi čudovito kakofonijo glasov, zvokov in podob izrisovala skoraj pravljичni univerzum (ne)sporazumevanja bizarnih ionescovskih likov, ki v skrojenih uprizoritvenih zakonih nesmisla iščejo skupen obstoj in stremijo k slikanju drobnih absurdov v človeškem telesu in glasu ter dinamike med njima. Kljub že omenjeni izvedbeni dovršenosti in očesu prijazni domišljijijski odrski slikanici pa predstava ni premogla vsebinske podlage, ki bi v gledalcu pustila kaj več kot le naključne slikovite drobce glasov in podob.

Kljub odzvanjanju velikih tujih imen in blišču gromozanskih mednarodnih produkcij se je izkazalo, da je na festivalu najvišjo vsebinsko kakovost odsevala ravno domača produkcija, ki je z več kot očitno neprimerljivim produkcijskim ozadjem uspela ustvariti iskreni, surovi, sveži in presenetljivo sodobni deli, ki sta s svojo inteligentno živostjo uspeli zasenčiti velika imena. Ena izmed omenjenih “predstav” je bila koncertna izvedba knjige *Ljubav reče greva* letošnje umetnice v fokusu **Nine Dragičević**. Izvedba, ki bi jo lahko označili tudi kot bralno uprizoritev ali zvočno partituro za uprizoritev, je v kombinaciji interpretacije avtorice, instrumentalne zvočne podlage **Žige Jenka** ter vokalno-dramske podlage **Anje Novak** uspela izrisati zvočno doživetje literature, ki je kljub oznaki “pesniška knjiga” odzvanjala kot izvrstna sodobna dramska izpoved.

Čeprav je sama uprizoritev, torej koncert, v svoji asketski konstrukciji izrabljala zgolj zvočno krajino uprizoritvenih plasti, pa se je dodelanost kombinatorike vokala, šumov, krikov, besed, hreščanja in pridušenih vzdihov zdela bolj vizualno živa in telesno ekspresivna kot marsikatera celostno postavljena predstava. Koncertno branje je v gledalcih pustilo občutek kolektivne tesnobe ter globoko zavedanje, da so ravno intimni strahovi in banalnosti življenjskih okoliščin tisto, kar nas navsezadnje povezuje bolj kot družinska ozadja in politična prepričanja, ter hkrati dokazalo, da je prostor gledališča in umetnosti polje, v katerem si to izkušnjo lahko za trenutek delimo kolektivno.

Druga domača produkcija, ki je izstopala v svoji izjemnosti, je bilo *Golo življenje Olje Grubić*, ki je kot skupinski performans v izvedbi avtorice, **Kristine Aleksove, Anite Wach, Sare Horžen, Anje Novak** in **Ene Kurtalić** v **Moderni galeriji** vzbudil dolgo izgubljeni občutek trka sodobne uprizoritvene ter vizualne scene. Gola ženska telesa, ki so bila sprva zakrita s sobnimi rastlinami, so v prostorih Moderne galerije s preprosto akcijo – z ribanjem korenčkov in bučk na strgalnikih v svojih mednožjih – odprla voajerističen vpogled v človeško intimo ter njen odnos do lastne fizičnosti. Skupinska, skoraj orgiastična, a nikakor vulgarna akcija je z na prvi pogled humorno bolečimi podobami samozadovoljevanja z eko-bio ideologijo prepletala miselni tok – monolog vsake od izvajalk: njihove hipne strahove, momentarne naključne opazke ter razmišljanja o intimnih odnosih do drugih izvajalk, do svojega telesa, psihe, družbe, okolja in umetnosti. Performans je bil inteligentna in unikatna osvežitev v svojem polju; avtorsko je podčrtal, kaj je performans v svoji srži in kaj reprezentira.

Če povzamemo občutek uprizoritvenega dela letošnje edicije festivala, je nujno omeniti dejstvo, da se je v festivalskem programu zvrstila serija impresivnih uprizoritvenih dogodkov, ki so, ediciji primerno, obeležili pomembnost in namembnost Mesta žensk. Ob tem pa se zdi, kot da slovenski prostor producira in generira vrhunsko sodobno umetnost, ki se kljub produkcijskim omejitvam in okoliščinam prekarne neodvisne scene na vsebinski, konceptualni in strukturni ravni lahko ponosno kosa z mednarodnimi imeni velikega kova. Odpira se vprašanje, zakaj se s svojimi uprizoritvami ter ustvarjalkami ne bahamo in polnimo dvoran, tako kot to počnemo v vsako opevano predstavo, uvoženo s še enega od velikih sodobnih evropskih uprizoritvenih festivalov.

Navsezadnje je festival vendarle uspel izvršiti bistvo festivalskega formata – ustvarjanje občutka trdnosti, vztrajne in vzdržljive skupnosti, ki vsaj enkrat letno uspe nagovoriti in spodbuditi miselnost, kot jo ima na primer naš minister za kulturo.

KULTURA / KULTURNI OBZORNIK
NI POMEMBNA FUNKCIJA, TEMVEČ ČLOVEK, KI JO

Uradni kandidat Socialnih demokratov za novega ministra za kulturo je Zoran Poznič

Kulturno uredništvo / 21. 2. 2019

KULTURA / KULTURNI OBZORNIK
25, 80 IN 100-LETNICE

Otvoritev 25. Mesta žensk, 100-letnica Franceta Štiglica

Pia Nikolič / 1. 10. 2019

KULTURA / KOŠILO NEKEGA MOLJA
NEKAJ SREDSTEV - VEDNO NA VOLJO

Nina Dragičević, *Ljubav reče greva*, ŠKUC Lambda, 2019

Vid Bešter / 18. 4. 2019

KULTURA / TEATER V ETHER
24. MEDNARODNI FESTIVAL MESTA ŽENSK

O treh performansih

Varja Hrvatina / 15. 10. 2018